Daħla

Dan il-ktieb huwa annimal stramb. Għadni ma nafx jekk hux rettilu, mammiferu, anfibju, insett, għasfur jew ħuta; jew jekk għaddiex minn xi tip ta' inġinerija ġenetika u ħa ftit minn kollox. Jiena xtaqtu jkun farfett ċkejken u leġġer; farfett nebbiexi li jitfaċċa u jgħib bla ma jħallik tnemmsu. Imma ma nafx jekk irnexxilix. Jista' jkun li xi drabi l-farfett żviluppa fi gremxula jew ħanżir l-art.

Fi kliem ieħor, l-għan tiegħi kien li nippreżenta qari ħafif li wieħed ikun jista' jduqu bil-ħeffa. L-esperti tas-saħħa jissuġġerulna nieklu ftit u ta' spiss. F'dal-ktieb għandkom *tnaqqira* għal kull jum tas-sena. Fejn stajt, ippruvajt ngħaqqad it-tema tal-kitba ma' okkażjonijiet importanti, mal-istaġun jew mal-festa tal-ġurnata. Ngħidu aħna, matul Diċembru se ssibu għadd ta' rakkonti fuq il-Milied. Hekk ukoll f'Jum l-Omm, Jum il-Missier, il-Karnival, il-Ġimgħa l-Kbira, il-bidu tar-rebbiegħa … u l-bqija.

B’hekk se jirnexxilna nqattgħu sena sħiħa flimkien. U jekk xi wħud minnkom għandhom moħħ żurżieqa bħal tiegħi, meta taslu fl-aħħar paġna x’aktarx tkunu nsejtu xi qrajtu sena qabel … u tkunu tistgħu terġgħu dduru għall-1 ta’ Jannar!

Is-sena t-tajba.

Il-Valz

Meta fi tmiem ir-riċeviment tat-tieġ, Frida u Manwel resqu jaqsmu l-kejk, għajnejn Frida kienu waqgħu fuq il-figurini tal-ġibs fuq il-quċċata. Ma kinux bħal dawk il-figuri komuni ta' għarus u għarusa qed iżommu lil xulxin labranzetta jħarsu ċass lejn il-mistednin; iżda kienu koppja qed jiżfnu valz sieket: l-għarusa żżomm tarf id-dublett b'idha x-xellugija waqt li bil-leminija tħaddan magħha liż-żagħżugħ, donnhom lesti biex jiskijaw l-"iSkaters Waltz" fuq il-ġelu tal-kejk … l-istess bħalma kienu għamlu hija u Manwel ftit tal-ħin qabel meta ħarġu jiżfnu mal-mużika ta' "María Elena". Kull meta tiftakar f'dik il-ġrajja, Frida kienet dejjem tiskanta kif huma u jaqsmu l-kejk, minkejja l-istorbju, id-daqq tal-mużiċisti u l-ferħ kollu tal-qraba u l-ħbieb, għajnejha kienu ssammru fuq dawk il-figurini daqs nitfa. Kienet ħadithom magħha fil-lukanda ta' Selmun għall-jumejn ta' qamar il-għasel, u meta ġew lura, qegħdithom solennement fis-salott, fejn qattgħu 'l fuq minn erbgħin sena jiżfnu l-"Gold and Silver Waltz" ta' Franz Lehár qalb ir-rikkezzi tal-vetrina.

Bil-flus li qalgħu fit-tieġ, Frida u Manwel xtraw sett tat-televixin NordMende. Dik il-ħabta kien hemm biss l-istazzjon tar-Rai, u wara xi snin żdied is-*Secondo Programma*. Frida kienet tinħall wara l-varjetà u wara l-programmi tar-*re dei quiz,* Mike Bongiorno. Iżda l-programm li tkun tistenna bil-ħerqa minn sena għall-oħra, kien il-Kunċert tal-Ewwel tas-Sena minn Vjenna. Għal dakinhar, Frida kienet tħejji pranzu mill-aqwa, bil-brodu, bit-timpana u d-dundjan. Kienu jistiednu lill-ġenituri tagħhom u lil ħuthom, u kienu jarmaw

mejda twila fis-salott. Xejn ma kienet tiddejjaq tnaddaf, issajjar u żżejjen darha … basta jħalluha tgawdi l-Kunċert ta' Vjenna bil-kwiet. B'hekk biss kienet tħoss li tabilħaqq waslet sena ġdida. Malli fuq l-iskrin tat-televixin kienet titfaċċa d-dehra tal-Wiener Musikverein xpakkata bl-arranġamenti tal-fjuri, u tisma' l-ewwel battuti tal-ewwel valz, Frida kienet tilmaħ is-salott idur żugraga, it-timpana taqbeż ġol-platti mal-overture tad-"Die Fledermaus", il-piżelli u l-patata tal-kontorn jinżlu jitgerbu mar-ritmu tal-"Pizzicato Polka" u tul l-ikla kollha l-inbid jibqa' jfawwar u jgelgel mal-ilmijiet armonjużi tal-"Blue Danube". Iżda l-favorit tagħha kien il-valz "Morgenblätter (Morning Papers)" … il-gazzetti li ta' kull filgħodu jħabbru l-bidu tal-jum ġdid b'dik il-melodija friska li ġġiegħlek tħossok kburi li qed tgħix.

Imbagħad kienu jitfaċċaw iż-żeffiena ġos-sala ta' palazz Barokk; l-irġiel biċ-ċoff u l-ġlekkijiet issikkati u t-tfajliet bid-dbielet twal u wesgħin kollha pnatar … l-istess bħall-figurini ta' ġol-vetrina, li nhar l-Ewwel tas-Sena kienu jerħulha jiżfnu minn ħdejn il-gallettiniera għal wara l-gabarrè tal-EPNS. U meta ż-żeffiena jidhru jiżfnu l-valz mill-għoli, id-dbielet tat-tfajliet kienu jinbidlu fi ċrieki perfetti, kollha jagħqdu u jduru bl-istess ritmu … bħall-ingranaġġi tal-arloġġ li jkun qed itektek l-ewwel sigħat tas-sena l-ġdida.

Minn sena għal sena, il-mejda tas-salott bdiet iżżid titwal, għax issa t-tfal kibru u bdew iġibu magħhom lill-għarajjes … imbagħad iżżewġu u bdew ġejjin in-neputijiet. U waqt it-tifqigħ tat-tappijiet tax-"Champagne Polka", is-siġġijiet madwar il-mejda jissikkaw dejjem aktar. Bil-mod il-mod Frida bdiet tħoss li ma kinitx għadha tiflaħ issajjar dik l-ikla kollha u żewġha Manwel kien jaqta' nifsu hu u jarma mejda li mis-salott kienet qed thedded li tibqa' ħierġa sal-intrata.

Is-sena ta' wara, binthom Amelia ddeċidiet li hi u żewġha jibdew jorganizzaw l-ikla ġo darhom. U Frida u Manwel ħadu r-ruħ. F'leħħa ta' berqa nibtet it-tradizzjoni li t-tliet uliedhom jibdew jorganizzaw l-ikla tal-Ewwel tas-Sena darba kull wieħed … u b'hekk Frida u Manwel inbidlu f'mistednin li setgħu jgawdu l-bidu tas-sena l-ġdida fil-kalma u l-paċi. Malli Frida tasal għand uliedha kienet issib is-sett tat-televixin diġà mixgħul fuq ir-Rai 1, għax it-tfal kienu jafu tajjeb li ommhom tkun aktar ħsiebha fil-Kunċert ta' Vjenna milli fihom u fl-ikel. U minnufih Frida araha ttajjar minn fuqha t-toqol tas-snin u terħilha ddur tond bid-dublett wiesa' kollu pnatar … waqt li 'l bogħod 'il bogħod, fil-vetrina ta' salott sieket, il-figurini kienu jibqgħu jistennew għalxejn il-mejda t-twila u l-ilmijiet ileqqu tad-Danubju.

Imma f'daqqa waħda, Manwel miet ħabta u sabta u s-sena ta' wara ż-żeffiena spiċċat mingħajr sieħeb. Uliedha bdew jagħmlu ħilithom kollha biex il-valz ma jintfilhiex. L-ikla tal-Ewwel tas-Sena għamluha xorta waħda u xegħlulha s-sett tat-televixin fuq ir-Rai biex malli tidħol fil-kamra ssib il-Wiener Musikverein kollha tistennieha. Iżda hekk kif iż-żeffiena dehru mill-għoli, bid-dbielet ċrieki ċrieki jduru lkoll flimkien b'perfezzjoni mekkanika, Frida reġgħet ftakret fl-ingranaġġi tal-arloġġ. U ntebħet! Le, dawk ma kinux qed itektku l-ewwel sigħat tas-sena l-ġdida, imma l-aħħar taqtiriet ta' ħajjitha. Malli daħlet lura ġo darha ġriet lejn il-vetrina tas-salott u ħarġet iż-żewġ figurini minn wara l-ħġieġa. Iżda hekk kif żammithom f'idha, iż-żebgħa u l-verniċ bdew jitfarfru u f'tebqa t'għajn, fuq wiċċhom tfaċċat il-bjuda tal-ġibs bil-ħarsa ċassa tagħhom lejn il-fantażmi tal-mistednin … waqt li ġo qalbha beda jdamdam il-"Morgenblätter" … bil-gazzetti ta' filgħodu li dalwaqt kienu se jisbħu jxandru obitwarju ġdid, meta l-valz tal-ħajja jinbidel fil-valz tal-mewt.

Jannar 2

Qdif

Qatt m'emmint fil-proponimenti tal-Ewwel tas-Sena, imma meta għall-Milied żewġi Karl tani exercise bike, wegħedt lili nnifsi li nibda nagħmel xi ħaġa. Binti Amber kienet ilha teħodli rasi: *Ma, agħmel id-dieta. Ma, ibda mur imxi. Ma, mur kellem nutritionist.* U għalkemm Karl qatt ma kien jgħidli xejn, kont naf li jippreferi jerġa' jarani bħal meta kont għadni nista' nilbes il-bikini. Tmienja u tmenin kilo kienu żżejjed. Ma nafx kemm-il darba bdejt noħroġ nimxi kull filgħodu; kemm-il darba bdejt dieta stretta ta' ħaxix. Qatt ma kelli r-rieda u l-perseveranza. Iżda issa, b'dik ir-rota li tani Karl ma kelli ebda skuża. Qegħedhieli fil-kamra tas-sodda u qalli, "Issa l-ewwel ħaġa filgħodu, malli jiena nitlaq għax-xogħol, ibda agħmel nofs siegħa fuqha. Inti u taqdef, oqgħod ara t-televixin biex ma tiddejjaqx!"

U hekk bdiet ir-rutina: nixgħel it-televixin, nirkeb ir-rota u nibda naqdef. L-ewwel darba li rkibtha, inzerta kien hemm programm tat-tisjir. U jiena naqdef u nsegwi. Mmm, majjal bis-sos tat-tuffieħ. Riċetta oriġinali. Qatt ma kelli drawwa ndaħħal il-frott mal-ikel. Tuffieħ aħdar, ginger, ross ismar, zunnarija, lariġ, filetti tal-majjal … interessanti. Aktar ma naqdef aktar bdejt inħoss lgħabi nieżel. Kważi bdejt inxomm ir-riħa ta' dak is-sos ibaqbaq, tal-majjal ħiereġ mill-forn, it-togħma tal-ginger u l-lariġ. Ma flaħtx aktar. Ilbist bil-ħeffa bla ma ħadt shower u tlaqt nixtri l-ingredjenti kollha. X'aktarx li dik il-lejla kienet l-ewwel darba li rajt lil Amber tiekol verament bil-qalb u … b'għaġeb tal-għeġubijiet … tatni prosit!

L-għada filgħodu, jien u naqdef fuq ir-rota, reġa' kien hemm l-istess programm. Pastini taċ-ċikkulata bil-cranberries, vanilla, trab tal-kannella, ċikkulata bajda mqattgħa rqiq. U rġajt inħkimt mill-istess kilba li nsajjarhom. U l-għada qalilna kif nagħmlu Prosecco cocktail, bil-cognac u l-angostura. U jiena nħaffef ninżel minn fuq ir-rota biex infittex nippruvahom; donnha dik ir-rota kellha xi dynamo mqabbad mat-taste buds ta' ħalqi. Tassew li Karl u Amber kienu dejjem jagħtuni l-prositijiet, imma ma setax ikun li nibqa' sejra hekk. Kien hemm dawk it-tmienja u tmenin kilo fin-nofs. Kollu tort ta' dak il-programm tat-tisjir.

Iddeċidejt li mill-għada nibda ndawwar it-televixin fuq stazzjon ieħor. U hekk għamilt. Telebejgħ. Tajjeb. Basta mhux ikel.

Se jkollkom xi okkażjoni speċjali? Araw xi ġmiel ta' lbiesi għadhom kemm waslulna. Kollha plus sizes.

Ma stajtx ma nberraqx għajnejja. Libsa sewda bix-xifon man-naħa ta' fuq u mal-kmiem. Mill-irkoppa 'l isfel tinżel ippjegata rqiq irqiq u mimlija qisu qtar ileqq, tawwali u delikat. Istra xi ġmiel!

Jekk tfittxuha online ssibuha, tiswa 350 ewro. Imma aħna qed noffruhielkom għal 180. Iva sewwa smajtu: 180 ewro biss.

Xahrejn wara kien se jkollna t-tieġ tat-tifla t'oħti. Din il-Bambin bagħatha! Ħriġt il-karozza bil-ħeffa mill-garaxx u tirt lejn Tas-Sliema. Is-soltu tgħidx kemm indum niġri minn ħanut għal ieħor. Nipprova l-ilbiesi u nkemmex xofftejja. Imma din ġietni pinna mill-ewwel. Għal libsa bħal dik, 180 ewro verament ħmerija. Afli dan it-telebejgħ tassew utli.

L-għada kienu qed juru ż-żraben … il-weak point tiegħi. Imma kif tista' ma titlifx għaqlek wara żarbun bħal dak:

iswed tas-swejd, kemm kemm bil-platform, takkuna baxxa (famuża … għax Karl ma jkunx iridni nidher itwal minnu) u maċ-ċinta għandu bħal ċinga kollha fosos u lewlu. Żarbun maġiku. Ideali għal mal-libsa l-ġdida li xtajt. U sa dakinhar flgħaxija kien għandi.

Naqdef ir-rota u nintrikeb minn ġenn biex nikseb dak li nara. Xtrajt żewġ handbags, xall tal-bizzilla sewda, ġakketta tal-ġilda. Le, ma jistax ikun. Dik ir-rota ma kellhiex brejkijiet. F'ġimgħa tajjart mal-elf ewro. Hemm bżonn li waqt li nkun qed naqdef ma nibqax nara aktar televixin. Iva, mela x'inhu. Nibda nisma' l-MP3 li kienet tatni Amber f'għeluq snini. Hemm dak l-album ta' Whitney Houston verament għal qalbi: *My Love is Your Love*. Xħitt l-earphones f'widnejja u bdejt naqdef. Xi ġmiel ta' mużika! Kif tista' ma togħġbokx Whitney Houston? Romantika. Senswali. Eċitanti. Erotika. Mmm. Aħħħ. Xi ħlew ta' sensazzjoni! X'memorji! Qbiżt minn fuq ir-rota, tajjart ħwejġi, sakkart il-bieb tal-kamra biċ-ċavetta u nxtħitt fuq is-sodda nagħmel dak kollu li kont nagħmel meta kelli sittax-il sena. *My Love is Your Love*.

Meta kont għoddni wasalt, nisma' żewġ taħbitiet fuq il-bieb.

"Ma, xi ġralek? Inti OK jew?"

* * *

Jiena qatt m'emmint fihom il-proponimenti tal-Ewwel tas-Sena. Wara kollox, jien għax għandi nilbes il-bikini? U tmienja u tmenin kilo ma kinux xi ħaġa ta' barra minn hawn. Oħti tiżen tlieta u disgħin u Michael tagħha dejjem ifaqqgħalha fuq sormha u jgħidilha kemm hi sexy.

Lejla waħda binti Amber daħlet tiġri fil-kċina u qaltli:

"Ma, smajt riċetta ta' meat loaf veru eċċezzjonali …

bil-bacon u l-bajd iebes. Agħmilhielna ma … please, please!"

Dort lejha b'idejja mgħaqqdin ponn fuq ġenbejja.

"Isma', jaqaw inti qed tirkeb dik il-qaħbeċ rota?!"

Jannar 3

Meta Tiħdar il-Ġulbiena

Missieru, in-nannu Pawlu u zijietu, ilkoll kienu dilettanti kbar tal-presepju. Għalhekk ma setax jonqos li Antonio, li kien imnissel minn din il-ġenerazzjoni ta' presepjarji professjonali, ma jkollux ġibda kbira lejn dan in-namur. Fi tfulitu kien ħalef li bil-presepji tiegħu għad jirnexxilu jisboq lil dawk kollha li ħadmu l-antenati tiegħu … saħansitra jisboq liz-ziju Mikiel, iz-ziju ta' missieru, li kien meqjus bħala l-istilla tar-razza, u li l-presepju li kien ħadem għall-knisja tas-Salvatur, kien għadu jintrama u jgħaġġeb lin-nies sal-lum. Iżda Antonio kellu ġibda akbar tbaqbaq ġo fih. L-għalliema tiegħu ntebħu sa minn kmieni li Antonio kien artist. Fl-eżamijiet tal-arti kien ikaxkar il-premjijiet kollha. Meta sħabu kienu qed jagħtu l-eżamijiet tal-O'level huwa ta l-A'level u fi ftit snin irnexxielu jirbaħ borża ta' studju għall-Akkademja ta' Ruma u oħra għal Londra. Meta kellu biss wieħed u tletin sena Antonio kien diġà naqqax ismu bħala artist stabbilit u ma setax ilaħħaq mal-kummissjonijiet li kien ikollu u mal-wirja grandjuża li kien itella' kull sentejn. U l-ħolma ta' tfulitu bil-presepji li għad isawwar dabet fix-xejn.

Iżda kull Milied, meta kien jieħu lil uliedu jaraw il-presepju tas-Salvatur, kien minnufih jisma' lill-antenati kollha

jsejħulu, lil missieru, lin-nannu Pawlu u fuq kollox liz-ziju Mikiel: jismagħhom iċanfruh talli kien qata' dik it-tradizzjoni sagra tal-familja u f'kor wieħed jibdew jisfidawh jekk hu, il-famuż artist imfittex mill-pajjiż kollu, kellux il-ħila jsawwar presepju isbaħ minn tagħhom. Malli jkun wieqaf hemm, quddiem il-presepju taz-ziju Mikiel, Antonio kien jaħlef li malli jgħaddi l-Milied iwarrab kollox minn idejh, iħalli l-kummissjonijiet kollha jistennew u jibda jaħdem presepju.

Imma mbagħad il-ġulbiena kienet tiħdar, mit-twieqi tad-djar jgħibu s-siġar tal-Milied u l-Bambini, u Antonio jerġa' jistira t-tila u jogħdos fl-inkwatri għeżież tiegħu. U l-ġrajja ttenni Milied wara Milied … litanija ta' wegħdiet miksura. Sakemm fl-aħħar sab mod kif isikket l-ilħna insistenti tal-familja.

“Iva, tibżgħux,” kien jgħidilhom, “la nerfa' mix-xogħol u ma nibqax naċċetta kummissjonijiet aktar, nagħmel il-presepju ta' ħajti! Inwegħedkom. Presepju tal-għaġeb!”

U b'din il-wegħda lill-antenanti tiegħu u lilu nnifsu, Antonio rnexxielu tabilħaqq imewwet it-tingiż kollu ta' ruħu. Mhux hekk biss. Sena wara sena, il-presepju li kien se jaħdem xi darba, beda jissawwar ġo moħħu.

“Nagħmel presepju tond,” kien jibda jhewden waqt li jkun wiċċu 'l fuq fid-dalma ta' kamartu. “Naħdmu b'tali mod li tkun tista' ddur miegħu u tilmaħ dejjem xeni differenti!”

Is-sena ta' wara ħaseb li minbarra li jkun tond, jagħmlu forma ta' muntanja, b'wied fond għaddej iserrep minn ġo nofsha, u l-grotta tal-Bambin tkun moħbija mal-ġenb tal-wied biex ma tarahiex mill-ewwel.

Wara sena ddeċieda li jibda jħażżeż xi abbozzi. Pinġieh kif għandu jidher minn diversi angoli. Ħażżeż pjanta tiegħu bil-qisien u d-dettalji kollha. Beda jaħseb li minflok tal-kartapesta jaħdmu bil-jablo, għax dak seta' jitħaffer u jitnaqqax. U hekk,

kull Milied, il-presepju li għad jibni meta jerfa' mix-xogħol, beda jikber u jitlewwen quddiem għajnejh. Imbagħad sena minnhom żied idea oħra.

"Iva! Mela x'inhu! Nagħmlu jdur bil-mutur, bil-mod il-mod kemm kemm jitħarrek. B'hekk in-nies ma jkollhomx għalfejn joqogħdu jduru miegħu biex jarawh, imma jibqgħu fl-istess post waqt li l-presepju jdur u jinbidel quddiem għajnejhom."

U reġa' beda jħażżeż l-abbozzi.

Is-sena ta' wara ġietu l-idea li l-presepju jagħlqu ġo qisha kaxxa kbira li mal-faċċata jkollha tieqa bil-ħnejja. B'hekk, waqt it-tidwir tal-presepju, in-nies jaraw biss dak li jkun jidher mit-tieqa, u kollox jieħu bixra aktar misterjuża. Dan se jkun l-aktar presepju oriġinali li qatt deher fil-gżira.

Imbagħad sena minnhom beda jitħasseb. Nibtet mistoqsija ġo moħħu! Jekk il-presepju se jkun idur bil-mutur, kif se jaqbad jgħaddi l-wires tad-dawl? Dawn żgur jitħabblu waqt it-tidwir! Hu kien biss artist u mhux electrician. Reġa' beda jħażżeż u jpinġi biex jara jsibx soluzzjoni. Imma kollu ta' xejn. Il-wires bilfors kienu se jitħabblu. U kien għoddu qata' qalbu meta f'daqqa waħda ftakar f'Karmenu Briffa. Dik hi kollha! Il-ħobż tih lil min jaf jieklu. Karmenu kien electrician prim. Kien ħadem id-dawl kollu tal-faċċata tal-knisja u tal-koppla. Karmenu żgur kien jaf kif isolvi problema ċkejkna bħal dik. Jgħidlu xi jrid u jħalli f'idejh. Meta jasal iż-żmien imur ikellmu. Meta jkun il-waqt.

U l-ġulbiena baqgħet tiħdar ma' kull Tre Re, u l-kummissjonijiet baqgħu deħlin bil-gzuz.

* * *

"Bonġu, Mast! X'se nagħmlu dalgħodu? Neħduh ix-shower?"

Mark għenu jqum mis-sodda, u wara li ħaslu, ixxuttah u għenu jilbes, staqsieh jekk kellux aptit platt ċereali għall-kolazzjon. Imma Antonio dejjem te u biċċtejn toast ikun irid. Imbagħad poġġa bilqiegħda fuq il-pultruna u qagħad jistenniehom iġibulu l-gabarrè bit-te u l-ħobż mixwi. Kiel u xorob bis-sabar kollu, u meta lesta, qam bil-lajma u telaq jimbotta l-ħadida biex jasal sa tarf il-kuritur. Hemmhekk, taħt l-arkata tal-loġġa, il-carers kienu rmaw presepju mdaqqas. Antonio kien imur jittawwallu kuljum u joqgħod jitbissem u jxengel rasu.

"Kemm hawn min hu żatat," kien jibda jgedwed. "Lanqas għandhom l-iċken idea ta' kif għandu jkun presepju. Għerien qishom magħmulin bil-kumpass u bibien tad-djar iċken mill-pasturi. Porkerija. Tibżax, għad xi darba nurihom kif ikun presepju tassew. Presepju tond tal-jablo, forma ta' muntanja għolja b'wied fond iserrep ġo nofsha. Idur bil-mod bil-mutur u kollox ikun jidher biss minn ġo tieqa kbira. Dak ikun presepju tassew. U d-dwal! Id-dwal inħallihom f'idejn Karmenu l-electrician. Dak jaf x'għandu jagħmel biex il-wires ma jitħabblux."

U dar biex jitlaq lura lejn kamartu. Imma waqaf soptu. F'daqqa waħda ftakar li xi ħadd kien qallu li Karmenu l-electrician kien miet is-sena ta' qabel. Jista' jkun. X'aktarx it-Tabib Debono kien qallu. Issa jmur ifittex fil-kexxun jara jekk kellux santa tal-mewt tiegħu.

Reġa' ta l-aħħar daqqa t'għajn lill-presepju. Il-ġulbiena diġà kienet bdiet tiħdar.